

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 „
 Helyben háshos hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Asszerkesztőség kóriratok visszaadásán
 vagy megőrsére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes más óra 8 állór.

Egy vagy két hadsereg?

A magyar hadsereg felállításával szemben, épp úgy a magyar vezényszóval szemben is csak egy érv hozható fel: olyan hatalmak ellenzik, a melyeket meggyőzni a magyar álláspont helyességéről nem tudunk, erőnk pedig nincs arra, hogy erőszakkal lépünk föl. Ezt ismerjük be, ne szépitgessük s ne beszéljünk olyasmiket, a mik sem nem igazak, sem nem illők magyar ember szájába.

A mi oldalunkon nincs elég erő, az ő részükön nincs elég belátás. Ismerjük be gyengeségünket, de semmi egyebet, mert csak annyi az igaz, hogy gyengék vagyunk a katonailag helyes és közjogiilag jogos nemzeti álláspont érvényesítésére.

Sorban foglalkozni kívánunk azokkal az ellenvetésekkel, melyeket a magyar hadsereg és a magyar vezényszó ellen felhoznak. Felhozzák pedig ezeket Ausztriában azért, hogy megmutassák, mennyire veszélyezteteli a két állam és a dinasztia hatalmát és biztonságát a magyar nemzeti követelések és felhozzák Magyarországon is, hogy legalább látszatra indokolják a hadsereg követeléseit előtti behódolást mással, mint az igazsággal: gyengeségünk beismerésével.

Az első érv az, hogy a két hadsereg nem alkalmas annyira a két állam meg-

védésére, mint az egységes közös hadsereg.

Ezzel szemben elég egy kérdést föltenni: veszélyes-e Ausztria és Magyarország megvédésére három hadsereg? Mert ma három hadserege van a két államnak: a közös hadsereg és a két honvédség s nem hallottuk, hogy bárminő kifogás volna a három hadsereg ellen. Napoleonnak hatalma fénykorában külön francia és (mint olasz királynak) külön olasz serege volt, a melyekhez csatlakoztak a rajnai szövetség és a varsói nagy hercegség hadseregei s ezt a három négy sereget, melyek mindenkének egészen más volt a vezényleti nyelve, francia, német, olasz és lengyel szolgálati nyelv mellett a történetírók szerint elég jól vezette diadalról-diadalra. Napoleonnal szemben sem egységes hadsereg győzött. Lipszénél vele szemben a porosz, osztrák-magyar és orosz seregek német és orosz, Waterloonnál a porosz és brit seregek német és angol vezénylet alatt tudták legyőzni a világ legnagyobb katonáját. Ha jól jegyezték fel a történetírók, Solferinónál két különféle vezérletű és nyelvű, olasz és francia hadsereg állott szemben az egységessége tetőpontján ragyogott osztrák sereggel; az elveszett csata és az elveszett Lombardia alaposan megmutatták, olyan nagyon szükséges-e a diadalhoz az egységes hadsereg és az

egységes vezényleti nyelv? És — visszatérve a kiinduló ponthoz — ha némely magyar politikusok szerint is csak az egységes hadsereg képes a két államot megvédeni, akkor a két hadseregnél még veszélyesebb, mert még kevésbé egységes a három hadsereg. Tessék tehát levonni a végső következtetéseket és a magyar és az osztrák honvédségnek, mint a közös védelemre veszélyes, hátrányos, vagy legalább is fölösleges elemeknek feloszlátása mellett tessék ezeknek a közös hadseregbe leendő beolvastását hazafias lelkesedéssel indítványozni.

Tovább is megy az érvelés és azt mondja: ha két hadsereg van, akkor előállhat az a helyzet, hogy a két állam közül az egyik megszavazza, a másik nem szavazza meg a szükséges költségeket.

Az előbbi érv katonai szempontból nem állott meg, az utóbbi viszont a jogász tiltakozását hívja ki. A mai helyzetben, a közös hadsereg és a két honvédség fennállása mellett is megeshetik, hogy egyik állam megszavazza a hadügyi költségeket, a másik pedig nem. Sőt lehet, hogy egyik állam ad a közös hadseregnek ujoncokat, másik nem. Megeshetik, mert tudvalevőleg a hadsereg közössége egyáltalán nem érinti a két államnak egymástól teljesen független ujoncmegajánlási és budget jogát. Ma-

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Kätchen.

Münster, a francia-német határon levő kis város temetőjének élsővénnyel elkerített zugában hét-nyolc sir domborul, gonosztevők és kivégzettek sirjai. Sötétben bolygó fényűzők és szomorútluk hős árnyékot borítanak az alatt pihenőkre.

Amott a keskeny ösvényen, fehér köke-reszt mögött elsuban egy árnyék... egy halovány nő árnyéka...

Mindennap itt jár a temetőben s órák hosszáig imádkozik az egyik sirnál. Katalin, a szegény kis Kätchen ő. Münsterben mindenki ismeri életének szomorú történetét.

A Tonk felé hajló úton kicsiny, nyájas ház állott, kertestől-földestől Neumann János, egy szorgalmas gyári munkás háza. Neumann János ügyes munkás volt, szép vagyont gyűjtött munkájával. Nem volt más szenvedélye, mint a vadászat. De ez aztán nagy szenvedélye volt, akárhányszor tultette magát miatta a törvény szabályain is. Mindenki szerette, csak

Raquin, az erdőkerülő volt ellensége. Az nem látott benne mást, mint az orvvadászt, ki tiz mértföldnyi területen űzi meg nem engedett módon a vadász-szenvedélyét.

Egy decemberi estén, midőn a gyárban már elnémult a gépek zakatolása, Raquin egy vad nyomát pillantotta meg a frissen hullott hóban és látta, hogy szomszédja, Neumann János, a fenyves felé tart. Felkapta puskáját és utána sietett.

Senki sem tudta meg biztosan, hogy mi történt azután. Neumann két óra múlva visszatért. Vértanúk látszottak kezén. Midőn át lépte házának küszöbét, a fejéhez kapott, a földre roskadt s felkiáltott:

— Gyilkos vagyok!... gyilkos.

Másnap megtalálták az erdőszélén Raquint, állott mellel, holtan. Este bezörgettek a csendőrök Neumann házába. Ez rideg és dacos volt, midőn elbucszott a feleségétől és gyermekétől, de mihelyt kilépett a házból, sirt és zokogott, mint a gyermek.

Csendőrszuronyok közt ment végig az utcákon. Az asszonyok ököibe szorították a kezüket és megfenyegették:

— Akaszszák fel a zsványt!

Abban az évben már a harmadik erdőkerületet ölték meg az orvvadászok. Az esküdtek elrettentő példát akartak teremteni s Neumann megszenvedett valamennyiért. Münster főterén végezték ki. Es a kis Kätchen kétszeres áraságra jutott, mert az anyja megörült fájdalomában.

Kätchent egy néne vette magához, s midőn meghalt, reá hagyta kis vagyonát. Szomorú sorsa volt a szegény úrvának. Leánytársai ujjal mutattak reá az a szegény gyermeknek türnie kellett a megvetést és a szégyent az apja büne miatt.

Hallgatag, bánatos leányka volt mindig s a jólelkű emberek szánakozva mondogatták:

— Ez is az anyja sorsára jut. Kár érte, szegényért.

Es Kätchen, ki idő multával karcsu, szép hajadonná serdült, minden nap kiment a temetőbe és imádkozott az atyjáért.

Hogy ma is eljött, e szomorú helyen egy ifjuval találkozott, kit azelőtt nem látott soha és megdobbant a szive, látva gyöngéd és szelid tekintetét. Olyan érzés fogta el e pillanat-

Ne féljen és ne
 rettegjen a
 kolerától, mert

Itt a király

legegészségesebb alkalikus
 baktérium mentes
 üdítő és borviz

KAPHATO MINDENÜTT.

gyarország akkor tagadja meg az ujoncok és a költségvetés megszavazását, a mikor neki tetszik. Akik emlékeznek még bizonyos ex-lexekre, azok jól tudják, hogy ez nem is olyan nagyon lehetetlen. A teljes és föltétlen ujoncmegajánlási és pénzügyi függetlenség magával hozza, hogy Magyarország is, Ausztria is külön-külön megtagadhatja a háborus költségek megszavazását, sőt az ujoncokat is. Kizártnak tekinthető ugyan, hogy ez válságos időkben megtörténne. Még inkább lehetetlennek tartjuk, ha mindenik államnak csak saját hadserege volna, hiszen a maga katonáinak, saját fainak sokkal szívesebben megszavazná mindkét parlament a költségeket. A kérdés fölvetése tehát nem a közös, hanem a nemzeti hadsereg mellett szolgáltat érveket; gyakorlati jelentősége csekély, mert — ismételjük — aligha kerülhet rá a sor, hogy közös hadsereg mellett is bármelyik állam komoly akció előtt akár az ujoncokat, akár a költségeket meg ne szavazná. Elméletileg azonban a költségek megtagadása ma is föltétlenül lehetséges s akinek e lehetőség ellen kifogása van, az indítványozza Magyarország ujoncmegajánlási jogának és pénzügyi függetlenségének megszüntetését.

Ne hozunk fel tehát mesterkélten érveket a hadsereg közössége mellett. Nem veszélyes a magyar hadsereg, még kevésbé a magyar vezényszó, egyáltalán nem létfeltételünk a közös hadsereg, de ezt nem látják be odaát, mi pedig ideát nem vagyunk elég összetartók, komolyak és erősek arra, hogy a magunk igazát érvényesíteni tudjuk. Justh Gyulákkal diadalt kivívni, névszerinti szavazásokkal bárkit is hatásosan meggyőzni: nem lehet *

A katonai büntető törvénykönyv.

Közvetlenül a két kormány között a katonai büntető perrendtartás dolgában létrejött meg egyezés után a közös hadügyminiszteriumban hozzáláttak az új katonai büntető törvénykönyv

ban, minőt a virágok érezhetnek, midőn a nap reájuk süt. De érezte azt is, hogy még soha senki sem nézett reá oly szemmel, mint ez az ifju. Valami különös érzés ragadta meg lelkét. Kezét szívéhez szorította és elsielt a temető félreeső zugába, hol atyjának sirja domborult.

Az ifju utána osont. Meglepte imájánál s nyomon követte, midőn bement a városba. Ott elbucszott tőle egy pillantással, aztán eltűnt.

De másnap és a következő napokon megint találkoztak. Kätchen érezte, hogy ő is szeret. Űzte a vágy, hogy megismerkedjék azzal az ifjával, aki elrabolta a szívét. Eszrevette, hogy az ifju is minden nap egy sirmál térdel s összekulcsolva kezét és az égre tekintve, forrón imádkozik. Elhatározta, hogy meglepi fohász-kodása közben. A háta mögé osont. De midőn meglátta a mohosált sirkő feliratát, felsikoltott és a földre roskadt. Mert az, kit szíve mélyéből, lelkének egész hevével titkon szeretett, Raquin, az erdőkerülő fia volt.

Másnap, midőn a favágók az erdőbe mentek, megtalálták Kätchen összezuzott holttestét egy szakadékban, ugyanazon a helyen, hol Neumann, husz évvel ezelőtt, lelőtte az erdőkerülőt. Lezuhant s ott veszett.

Maurice Cabs.

kidolgozásában, amely már elkészült és néhány nap előtt a hadügyminiszteriumból leküldték a magyar honvédelmi miniszterhez. Az illetékes miniszteriumok most tanulmányozzák a tervezetet.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, augusztus 3.

Berzeviczy Albert elnök negyed 11 órakor megnyitja az ülést.

Elnök bemutatja Fehérmegye feliratát a véderőjavaslatok ellen, a ceglédi függetlenségpárt feliratát a katonai javaslatok ellen és a kaposzkecsői népgyűlés feliratát a véderőreform megszavazásáért. (Zaj.) Javasolja, hogy a kérvények tétessenek le részben a Ház asztalára, részben pedig adassanak ki a kérvényi bizottságnak.

Lovász Márton azt kéri, hogy a javaslatokat külön-külön tegye meg. Ha ezt az elnök nem teszi, ő tesz külön-külön ellenindítványokat.

Elnök jelenti, hogy mindhárom esetben névszerinti szavazást és annak holnapra halasztását kéri. Bemutatja Hajdusoboszló város feliratát az általános, titkos és egyenlő választói jog mellett és a katonai javaslatok ellen. (Eljenzés.) Javasolja, hogy a kérvény adassék ki a kérvényi bizottságnak.

Lovász Márton javasolja, hogy a közgazgatási bizottságnak is adassék ki.

Elnök jelenti, hogy ez ügyben is névszerinti szavazást és annak holnapra halasztását kéri.

Gróf Batthyány Tivadar napirend előtt kér szót, hogy szóvátegye a képviselőház bizottsági üléseiről kiadott tendenciózus félhivatalos tudósításokat.

Elnök: Következik a napirend szerint a névszerinti szavazás Barabás Béla szabadságkérése fölött. Elrendeli a szavazást, amely előtt szünetet ad.

Szünet után **Elnök** jelenti, hogy Barabás visszavonta szabadságkérését, tehát a szavazás elmarad. Következik a névszerinti szavazás Horváth Gyula szabadságkérése felett.

Ujabb szünet után ezt is visszavonják és így a harmadik névszerinti szavazásra került a sor, amellyel a Máramarosmegye kérvénye hovautalása dolgában kell határozni.

Elnök elrendeli a szavazást, amely előtt szünetet ad.

Szünet után megtörténik a szavazás, amelynek az az eredménye, hogy az elnöki előterjesztést 150 szóval 17 ellenében eltogadták.

Ezután áttérhetett a Ház a

véderőjavaslat

folytatólagos tárgyalására.

Bernát Béla az első szónok. Röviden reflektál Tallián azon megjegyzésére, hogy az ellenzék eljárása a parlamentárizmust veszélyezteti. Ugy véli, hogy épen a munkapárt mostani erőszakos eljárása veszélyezteti a parlamentárizmust. (Nagy zaj jobbfelől.) Az ellenzék önzetlenül a nemzet jogaiért küzd. (Felkiáltások jobbról: No, ezt maga sem hiszi! Zaj.) Ha az ellenzék 10 év óta nem állt volna az utjában a katonai javaslatoknak, akkor már évek óta óriási pénzeket fizettünk volna.

Csuzi Pál: Hát a kvótát ki fizeti? (Zaj.)
Bernát Béla: A törvényjavaslatban a nemzet jogos követelése nem elégített ki s azért azt nem lehet megszavazni. A császári akarat van benne.

Egy hang jobbfelől: Kiben van? (Derülttség.)

Kun Béla: A javaslatban, nem kiben.

Bernát Béla: A régi törvény közös hadügyminiszteriumról beszél, a mostani csak hadügyminiszteriumról. A magyar államiságot el-sikkasztották abból a javaslatból. (Mozgás.) Foglalkozik a szolgálati kötelezettséggel és helyteleníti a tervezett új beosztást. Az altiszti

kérdéssel a nemzet megajánlási joga szenved csorbát. Ő felsége felségjoga lesz ez is, mert akit altisztté léptetnek el, az még egy évig köteles majd szolgálni.

Darvay Fülöp: Jó slager! (Derülttség.)

Bernát Béla: Ha már emelni akarják a létszámot...

Jaczkó Pál: Dehogy akarják!

Bernát Béla: Akkor emeljék a honvédség létszámát. A sorozóbizottságok hatáskörét rendeleti uton akarják megállapítani. A javaslat nem a magyarságnak, hanem az osztrákoknak kedvez, mert nálunk több a huszár, akik három évig szolgálnak.

Az is furcsa, hogy ezentúl két évig fognak szolgálni, azok az egyévi önkéntességre jogositott önkéntesek, akik a haditengerészenél szolgálnak. Sok más szolgálati előnytől is megfosztja a népet a javaslat. Ezután áttér a javaslat pénzügyi részére, amelyről félti az országot, mert csak Bécsnek hajt az hasznát. (Zaj.)

Felkiáltások jobbról: A Dreadnoughtok is Bécsben vannak. (Nagy zaj.)

Beck Lajos: Majd odakerülnek a bécsi muzeumba. (Elénk derülttség.)

Bernát Béla: A nyelvi kérdéssel is foglalkozik és itt visszaemlékezik arra a hadjáratra, melyben ő is résztvett. (Elénk éljenzés minden oldalon.) Bizony akkor — ugymond — nem németül beszéltünk a legénységgel, ha azt akartuk, hogy rohamra menjen (Nagy zaj.)

Felkiáltások jobbról: A bakákkal most sem beszélnek németül. (Zaj.)

Bernát Béla: A nemzeti érzés nélkül a legénység nem bírja el a fáradalmakat s nem megy szívesen a golyózáporba. A mi hadseregünk a nemzeti öntudat fejlesztésére nem alkalmas. A munkapárt megszavazta a véderő javaslatot és megakarja szavazni a véderő javaslatot is.

Felkiáltások jobbfelől: A kvótát meg a koalíciós kormány emelte! (Nagy zaj.)

Bernát Béla: Kijelenti, hogy a javaslatot nem szavazza meg és határozati javaslatot tesz be, amely szerint utasítsa a Ház a kormányt, hogy a javaslatot a nemzeti szellem érvényesülésének szem előtt tartásával dolgozza át s aztán nyujtsa újra a Ház elé. (Elénk éljenzés és taps a baloldalon.)

Okolicsányi László: A javaslat mellett beszél és megemlíti, hogy Andrassy egy kompromisszumra dolgozott.

Közben az ellenzék szónokot közbeszólásával folyton zavarja.

A többség közbekiált: Az önök vezére Bokányi!

Pál Alfréd munkapárti: Köpöcsészt ide! Bokányi a vezérük.

Pozsgay Miklós: Hogy fejedhez vág-hassuk!

Pál Alfréd: Micsoda?

Pozsgay Miklós: A te fejedhez! (Allandó nagy zaj!) A képviselők jobboldalon felugranak.

Pál Alfréd: Ne szemtelenkedj te diszós. Óriási láрма balfelől: Ki vele, ki vele! ez hallatlan.

Az ellenzék folytonosan zajong. Több képviselő a padot veri.

Sümegei Vilmos: Szemtelenség!

Beck Lajos: Elégtételt kérünk!

Elnök állandóan csenget. Eközben Pozsgay Miklós felkel helyéről, odamegy Pál Alfrédhez és öklével mellbe vágja. Oriási kavardás támad. Mindkét oldal odarohan a verekedőkhöz, akiket Farkas Pál választott szét.

Az elnök folyton csenget, de a rendez nem tudja helyreállítani. Percekig tombol az ellenzék. Minden oldalról állandó a zaj. Elnök a nagy zajban az ülést felfüggeszti.

Miközben ez a kavardás az elnököt az ülés felfüggesztésére kényszerítette, Angyal háznagy odaszól egész hangosan a baloldali újságíró karzathoz: Hallatlan, hogy Önök mivelnek! Több képviselő panaszkodik, hogy önök különféle hecccekkel állandóan uszítják az ellenzékét. Az újságírók tiltakoztak a rendret utasítás és annak hangja ellen és a szünetben beszélték meg a teendőket.

Hosszu szünet után Návay Lajos elnök folytonos éles csengetéssel valamennyire helyreállította a rendet és a következő kijelentést tette:

Mindenképen sajnálatos és szigorúan megrovandó incidens adta elő magát. A Ház tagjai a vita folyamán olyan kifejezésekre ragadtatták magukat, melyek a Ház méltóságát a legmélyebben sértik. Házasabályokat, amennyire emberi pyarolóságától telik, a legszigorubbán fogja alkalmazni. Az incidenst Pozsgay Miklós és utána Pál Alfréd okozták. (Viharos kiáltások a balon: Pál kezdte!) Pál Alfréd provokált, Pozsgay felelt. (Kiáltások a balon: Így már helyes!), mind a két képviselőre indítványozza, hogy a házasabályok 255-ik §-a alapján a mentelmi bizottság elé utasítsassanak. (Helyeslés.) Végül pedig arra kéri a Házat, hogy e fontos időben komoly érvekkel tárgyaljanak, ne pedig a parlament méltóságát sértő durva kifakadásokkal. (Taps minden oldalon.)

Ezután Okolicsányi László beszédjének folytatása következett volna, de a hangulat még mindig oly izgatott volt, hogy az elnök újból felfüggesztette az ülést.

A szünet előtt az újságírók közt nagy izgatottságot keltett Angyal háznagy kifakadása az újságírók ellen.

Huszár Károly azonnal tiltakozik a ház nagy kifakadása ellen.

Rákosi Viktor és más képviselők szintén visszautasították a háznagy priklorkodását.

— Nincs joga a háznagnak itt intézkedni, mondta Rákosi Viktor, csak az elnök intézkedhetik.

A szünet után

Okolicsányi László csendben folytatta beszédjét.

Huszár Károly a tényállás elmondása után az ellenzék nevében visszautasítja azt, hogy őket valaki biztatta volna.

Angyal József: Huszár Károly valótlannal adta elő a történeteket.

Végül még Polónyi Géza szólalt fel, s ezzel az ülés véget ért.

A közigazgatási bizottság ülése.

A hegyi építkezések.

Tegnap délután szokatlanul hosszú ülése volt Nagyvárad város közigazgatási bizottságának.

A tanácskozás egy részét az áruraktár ügye foglalta le.

Erdekesebb volt a hegyi építkezések ügye. Egy csapat szegény ember existenciájáról volt szó, s így megérdemelte, hogy ne csak sablonosan foglalkozzanak a kérdéssel, hanem a közérdeket kapcsolják össze a humánus érzéssel. Erre annál nagyobb szükség volt, mert ebben a nagyon szomorú dologban tulajdonképpen a hatóság a bűnös, mert kötelessége dacára, nem törődött azzal, hogy engedély nélkül 140 házat felépítenek a hegyen, a közegészség és tűzbiztonság következményeinek figyelembevétele nélkül.

Az ülés lefolyásáról a következőket közöljük:

Hlatky Endre főispán elnöklete alatt jelen voltak: Bordé Ferenc főjegyző, dr Thury László v. főügyész, Kiss István hely. kir. tanfelügyelő, May Sándor kir. főmérnök, Brey Imre kir. pénzügyigazgató helyettes, Baróthy Pál kir. ügyész, Rádl Ödön, Rimanóczy Kálmán, dr Moskovits József, Sulyok István, dr Nemes Aron, tb. v. főorvos, dr Molnár Imre és Heringh Sándor előadók.

Az ülés megnyitása után előterjesztették a polgármester havi jelentését, melyből a következő érdekesebb adatokat közöljük:

A közigazgatási ügy július hónapban kedvező volt; a születések száma felülmulta a halálozások számát. A tertőző betegségek általában szörványosan mutatkoztak, csupán a hagy-

máz mutat emelkedést, ami a meleg idő beálltával minden évben előfordul. Terjedésének meggátálása céljából a szükséges intézkedések megtétettek. Hagymában megbetegedett 19, vörhenyben 9, roncsoló toroklobban 4, kanyaróban 11 egyén, halálozás nélkül.

A járványkórházban 19 beteg volt ápolás alatt. Halálozás nem történt. A gyermekkórházban 96 fekvő és 391 bejáró beteg gyógykezeltetett.

Született júliusban 61 fiu, 77 leány, összesen 138 gyermek.

Elhalt 77 fi, 52 nő, összesen 129 egyén. Elhalt pedig Ujvároson 25, Olasziban 32, Vár-aija-Velencén 24, a kórházakban 48.

Ot éven alóli gyermek 50 halt el. Szegény beteg 428 egyén gyógykezeltetett.

A közbiztonsági állapot kielégítő volt. Lopás 104, sikkasztás 24, csalás 4, zsarolás 1, jogtalan elcsajátítás 15, vagyonrongálás 5, hamis pénz forgalomba hozatala 8, levéltitok megsértése 1, becsületsértés 11, magánlaksértés 5, veszélyes fenyegetés 12, szándékos emberölés 2, gondatlan emberölés 2, magánosok elleni erőszak 5, súlyos testi sértés 23, könnyű testi sértés 27.

Letartóztatva volt 92 egyén, akik közül 82 eltoloncoltatott.

Kihágási feljelentés 521 esetben történt.

Külföldre szóló utlevél 16 adatott ki, ebből 2 Amerikába. Két véletlen szerencsétlenség és 6 tüzeset történt.

Július 17-én az osztalos segédmunkások bérharcba léptek; három napi munkaszünetelés után azonban a béke helyreállott.

Július 24-én pedig az építőipari segédmunkások léptek sztrájkba. A békéltetés eredménytelen volt s miután erőszakoskodások, becsület- és testi sértések miatt ellenük több feljelentés történt, a sztrájkanyagát a rendőrség feioszlatta.

A hónap végén az ácssegédek részleges sztrájkba léptek; a békéltetés remélhetőleg eredményes lesz.

A közadók július havi bevételi eredménye kedvezőnek mondható, amennyiben 15823 koronával több kincstári adó folyt be, mint a múlt év megfelelő időszakában.

A jelentést tudomásul vették.

Az áruraktár építkezése.

Hosszu vita kerekedett az áruraktár részvénytársaság felebbezésénél. Az áruraktár ugyanis egy 70 méter hosszú nyitott szint akar építeni a bekerített helyen. A tanács azonban az építési engedélyt nem adta meg, részint tűzrendészeti, részint szépészeti okokból, továbbá azért, mert éppen a terület visszavétele ügyében vitás kérdés merült fel a város és a részvénytársaság között. A tanács ezen végzése ellen a r. t. felebbezett.

Az előadó a felebbezés elutasítását javasolta.

Baróthy Pál, May Sándor, Miskolczy Barna, Rádl Ödön és Sulyok István a felebbezés mellett, míg dr Thury László és Bordé Ferenc a tanács határozata mellett szólaltak fel.

Névszerinti szavazással a nagytöbbség a felebbezésnek helyt adott s az építkezést engedélyezte.

A hegyi építkezések.

Ezután a hegyi építkezések ügyében az épületek megvizsgálásával megbízott szűkebb bizottság jelentését olvasták fel. Varró Domokos műszaki tanácsos a bizottság többi tagjával megvizsgálták a rendőrség és tanács által lebontandóknak ítélt hegyi házakat. A jelentés szerint az épületek igen primitívek, rosszak, de a lebontást még sem javasolja a bizottság, mert a szegény emberek teljesen tönkre menének. Így csak közbiztonsági, közegészségi és tűzbiztonsági tekinteteből kijavítandók. A bizottság rámutat, hogy a rendőrségnek lett volna kötelessége az engedély nélküli építkezések megakadályozása.

Dr Baróthy Pál, mint a bizottság egyik tagja, szóval is előadja a tapasztaltakat. A szóban levő építkezések olyanok, hogy bátran le-

lehetne azokat bontani. De ezek a szegény emberek a telekspekuláció és a közigazgatás lanyhaságának az áldozatai. Az egész rendszert ezeken a helyeken a két hegyőr teljesíti, akik nem akadályozhatják meg az építést. Különben a városnak itt közegészségi tekinteteből a szükségesekről, mint pl. vízzel gondoskodni kell. Aprólékosan festi az ottani állapotokat. Azt kéri, hogy erélyes eljárás végett a jelentést adják ki a tanácsnak, mert most is folyik az engedély nélküli építkezés.

Elnöklő főispán rámutat, hogy nemcsak a hegyen, de Váradvelencén is vannak ilyen primitív állapotok s felépült a cigánysor. Erre is fel kell hívni a tanács figyelmét. Valamit okvetlen tenni kell ezen állapotok megszüntetésére.

Bordé Ferenc főjegyző megígéri, hogy a legközelebbi tanácsülésen intézkednek.

A jelentést kiadták a tanácsnak.

Ezután a fentebbi jelentéssel kapcsolatos hegyi építkezések ügyében beadott felebbezéseket vették tárgyalás alá.

A legtöbbnél átalakításokat, vagy újraépítést mondott ki a bizottság.

Egy tanítónő választása.

Az ülés végén a kir. tanfelügyelő tett előterjesztést a legutóbbi tanítónő választása ügyében.

A közs. polgári leányiskolához szükséges segédtanítónői állásra akként hirdették meg a pályázatot, hogy az illetőnek a német nyelvre képesítéssel kell bírnia.

A pályázók közül, a németre képesítettek mellőzésével az iskolaszék Herczegh Máriát választotta meg, akinek ugyan nincs a németből képesítése, de az iskolánál kisegítéssel már sikerrel tanítja a német nyelvet s erről bizonyítványa van; különben a német képesítő elnyerését igéri, sőt már engedélyt is nyert a vizsgálatra. A mellőzött pályázók azonban a választás ellen felebbeztek, amelynek alapján a miniszteri rendelet értelmében a kir. tanfelügyelőség a választás megsemmisítését és új választás elrendelését javasolta.

Sulyok István indítványára azonban a közigazgatási bizottság a felebbezés és javaslat elutasítása mellett, a választást jóváhagyta.

Apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

A fürdővasut engedélyokirata.

Három évig pihenő akták.

Idestova egy évtizede lesz, amióta a fürdővasut ügye felszínre került. Azóta Hankovits Ferenc és társa engedményesek nemcsak azon dolgoztak, hogy a fürdői villamos-vasutra megszerezzék az engedélyt, hanem állandó küzdelmet kellett kifejteni a fürdővasut ellenségeivel szemben, akik mindent elkövettek, nehogy sikere legyen Hankovitsék fáradozásának.

Legutóbb, persze évekkel ezelőtt eljutottak odáig, hogy az engedélyokirat kiadását kérték. Ez harmadfél éve történt és azóta semmi hír az egész dologról. Allitól a dolog a nagyvárad városi mérnöki hivatalban rekedt meg, s azóta ott tartják vissza az ügyet.

Hankovits Ferencnek, mint halljuk, most már sikerült a fürdői vasut finánciális részét elintézni s hozzákezdhetne a vasut építéséhez, hogy a város közönségének régi óhaját teljesítse.

De hol van az engedélyokirat? Ez iránt intézett kérelmet a kereskedelmi miniszterhez, ahonnan tegnap leküldték Nagyvárad városához jelentéstétel végett.

Hankovits Ferenc beadványa a következő:

Legmélyebb tisztelettel alulírottak, mint a Nagyvárad, Püspök- és Félix fürdői villamos közuti vasut engedélyesei, a vasut kiépítése és

financirozása tárgyában minden intézkedéseket megtettünk arra nézve, hogy a vasut kiépíttessék. Azonban nem lehetünk legnagyobb sajnálkozásunkra abban a helyzetben, hogy akaratunk és törekvésünk szerint a vasutat megépíthessük, miután a végleges engedélyokirat birtokába mindeztidig nem juthatunk.

Ennek pedig az engedélyokmány tervezet kézbesítésével kapcsolatos magas miniszteri rendelet szerint az az oka, mert a területi kormányhatóságilag jóváhagyva nincs. — Ugyanezért alázattal kérjük, hogy kegyeskedjék aziránt intézkedni, miszerint ezen városi terület igénybevételét tárgyaló szerződés mielőbb elintéztessék, hogy már azután a végleges engedélyokirat birtokában, abba a helyzetbe jussunk, hogy a vasut építését minden további akadályoztatás nélkül megkezdhessek.

Dr Tóth Ferenc. Hankovits Ferenc.

A kolera és a közigazgatási bizottság.

A főorvos nyilatkozata.

Nagyvárad lakosságát nem a legkellemebben érintette a lapok hiradása arról a kolera-epidemiáról, amelyet a hatóság konstatált a cirkusz társaság után Békéscsabáról Nagyváradra érkezett Makay Jánosnál, a cirkusz pénztárnokának feleségénél.

A riasztó hír szóba került tegnap Nagyvárad város közigazgatási bizottságának ülésén is. A jelenlévő főorvos ugyan megnyugtató kijelentést tett, de azt még nem lehet tudni, hogy vajon nem ázsiai kolera-betegedett-e meg Makayné, de a hatóság meg tett minden óvó intézkedést, nehogy az esetleges veszedelem készületlenül találjon.

A közigazgatási bizottság ülésén, a polgármesteri jelentés után Sulyok István felszólalt. Kérdést intéz a városi főorvoshoz. A városban riasztó hír terjedt el. Ha ez való, az esetben oly intézkedéseket kell tenni, amely megnyugtassa a közönséget. Azért kér felvilágosítást, mert itt kell elhangzani a főorvos nyilatkozatának.

Dr Nemes Aron tb. főorvos ismerteteti az ügyet, amint azt mi is megírtuk. Szerdán délután 1 órakor jelentette neki dr Grosz Samu orvos, hogy egy nő jött Csabáról Nagyváradra akin kolera gyanus körülményeket konstatált. Azonnal megvizsgálta a beteg asszonyt, akit ő is a legsúlyosabb állapotban talált. Konstatálta rajta mindazokat a szörványos tüneteket, amelyekből klinikailag a kolera szimptomáit meg lehet állapítani. De hogy ázsiai kolera esete forog-e fenn, az csak bakteriologiai vizsgálat eredményéből konstatálható. Annál nagyobb elővigyázatra van szükség, mert Makayné a cirkusz társasággal mindentelég utazott. A nagyon súlyosan beteg asszonyt azonnal beszállították a járványkórházba s egy teljesen külön udvaron álló kis pavillonban helyezték el s úgy környezetét, mint zöldfa-utcai lakását fertőtlenítették, elzárták, ürüekéből pedig felküldtek express az országos bakteriologiai intézethez. Két-három nap múlva meg jön az értesítés. Az esetről táviratban értesítették a belügyminisztert. Kijelenti, különben, hogy tegnap óta, mikor pedig már a halálát várták az asszonynak, — most már javult a helyzete és sokkal jobban van. A sós injekciók jótékony hatással voltak a betegre s remény van rá, hogy meggyógyul. Valószínű, hogy nem ázsiai kolera, hanem csak kolera nostras betegség forog fenn s ez a legfontosabb, mert a kolera nostras nem ragályozó.

Majd felemlítette a főorvos, hogy az utóbbi hetekben a hatóság szigorú közegészségi intézkedéseket tett; a piacot állandóan

vizsgálják, szigorúlag rossz gyümölcsöt és más élelmiszert elkoboznak.

A közigazgatási bizottság a főorvos felvilágosítását tudomásul vette.

Kolerariadalom a megyében.

A trieszti kolerafészkek.

Tegnap általános kolerariadalom uralkodott a vármegyeházán. A délelőtti folyamán express levelet hozott a posta a bihari előjáróságtól. A levélben egy német szövegű távirat volt, melyet a trieszti révkapitányság adott fel és jeles osztrák földrajzi ismerettel a vicegispánnak címezve Biharra küldött.

A bihari körjegyző nyomban az alispánhoz terjesztette a táviratot, melyben veszedelmes hírt tudatott a kapitányság az alispánnal. A jelentés szerint Triesztből egy csapat visszavándorló indult utnak Biharra, melyek községébe.

A távirat vétele után az alispán nyomban telefonált a nagyváradai rendőrségnek, melynek tudomására hozta a távirat tartalmát és meghagyta, hogy az Illyébe igyekvő utasokat vegyék megfigyelés alá s ha szükségesnek látják, nyomban helyezték el őket a járványkórházban.

Ezzel egyidejűleg telefonon rendeletet adott az alispán a nagyszalontai főszolgabíróknak is, hogy az illyei visszavándorlókat vétesse megfigyelés alá. Ily módon elejét veszik a hatóságok annak is, hogy a visszavándorlók esetleg Békéscsaba felől utazván, a hatóság figyelmét kikerüljék.

A nagyváradai rendőrség az alispán értesítése után nyomban intézkedett és a pályaudvarra rendőröket küldött ki, akik az érkező visszavándorlókat fel fogják tartóztatni. A trieszti távirat más szempontból is figyelmet érdemel. Nevezetesen annak alapján minden kétséget kizárólag megállapíthatjuk, hogy az osztrák kikötő város, melyet csak most mentettek fel a kolera zárlat alól ismét fészke a veszedelemnek. Biharban különben nem az illyeiek lesznek az elsők, akik hatósági megfigyelés alá kerülnek, mert éppen tegnap a központi járás főszolgabírája jelentette az alispánnak, hogy Dulka János és Paczkó Pál szakadati lakosokat, akik szintén Triesztből érkeztek, megfigyelés alá vétette.

A két munkás már ki is töltötte a megfigyelési időt és minden baj nélkül távoztak. A kolera ügyében tegnap a debreaeni királyi ügyészség átiratot intézett az alispánhoz, akit az iránt keres meg, hogy a derecskei járás területén esetleg előforduló kolera vagy kolera-epidemiát esetleg föltétlenül jelentsék be a királyi ügyésznek. Az ügyészség mindkét esetben részletes jelentést kér a hatóságoktól.

Oberwalder és Ladstädter
udvari kalapgyárosok
szalmakalap készítményei legkedvezőbben
REICHARD áruháza
üzénél kaphatók.

115 A

Hogy mulatnak a Kolozsvári-utcán.

51 üveg sör és egy rendőr.

Furcsa kis hecc folyt le jó néhány hónapja a Kolozsvári-utca egyik szoliditágról híres vendéglőjében. Az eset hőse Zurkucz Vazul ma állott a törvényszék büntetőtanácsa előtt és kerék egy hónapi dutyival fizette meg hőskésésnek az árát.

Ugy történt a dolog, hogy ez a Zurkucz Vazul alapos kis görbe napot akart csinálni magának. Először volt éppen s a pénz nagyon kiváncsított a zsebéből. Így azután ő és néhány társa egy kis közös kiuccanásra vonultak a Pogány-féle vendéglőbe. Mulatozni kezdtek, folyt — nem a perorgó, — csak a sör.

Ötével, tízével horogták a sört, s így nem csoda, hogy hamarosan felöntöttek a garagra. Azt hitték, hogy az ő italuk a világ közepe, sőt törődtek a többi vendégekkel, hanem ékeletlen ordítózába, hejehujába törek ki, úgy, hogy mindenki elmenekült a vendéglő tájáról is. Ők ugyan abban a meggörzödéskben voltak, hogy csak csendesen énekelnek, s nem tudta a vendéglős sem bizonyítani nekik az ellenkezőjét. Végre azonban, mikor Zurkuczák már az ötvenedik üvegnél tartottak, s a hosszú Kolozsvári-utca csak úgy visszhangzott a sörizü hangoktól, megjelent a rend bator és hivatalos öre.

Hivatalos komolysággal adta tudtukra a mulatozóknak, hogy így és így áll a dolog, de a paragrafus nem engedi meg az ilyen csendzavarást.

— De bizony nekünk nem parancsol senki, takarodj ki innen mihaszna!

Kiáltott Zurkucz a rendőrré.

Amikor pedig a rendőr nem tágitott, hanem ragaszkodott a föltétlen csendhez és kijelentette, hogy ellenkező esetben bekísérte őket, felkapta az ötvenedik üveget és a rendőr fejéhez akarta vágni. Alig tudták megakadályozni a többiek a vérontást. De azután ismét felugrott az akrobata ember és a rendőrt hirtelen kidobta a vendéglőből.

Ennek az ügynek ma volt a folytatása a kir. törvényszék előtt, s az ípsét, tekintve az alapos részegséget, hatóság elleni erőszak miatt egy hónapi fogházra ítélték.

UJDONSÁGOK.

* **A miniszter adománya.** A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette Biharvármegye törvényhatóságát, hogy a berettyóújfalusi orosházi utvonat furta szakaszának kiépítésére 17,242 korona állandó segélyt engedélyez. A miniszter a segélyt csak akkor folyósítja, ha Furta községe 10,000 koronával járul az utépítéshez.

* **Uj rend az állami gyermekmenhelyen.** Az állami gyermekmenhelyben tudvalevőleg nagyobb mérvű szabálytalanságokat állapított meg a miniszteri kiküldött. A szabálytalanságok kizárólag a volt gondnokot terheltek. A gondnokban ugyanis teljesen megdőlt az igazgató és ennek a bizalomnak tudhatóan aztán be, hogy a menhelyen különösen az idegen hatóságok ügyeit egyáltalán nem intézték el. Most, hogy a vizsgálat felderítette az összes hibákat kiderült, hogy különösen az ügyészek egy-egy ügy elintézését 10—15-szor is megsürgették anélkül, hogy valami eredménye lett volna. Most, mint a városi árvászekhez intézett igazgató főorvosi átirat tanúsítja a menhelyben teljesen új ügyrendet léptettek életbe. Az igazgató főorvos arra kéri átirattal az árvászeket, hogy a jövőben a visszaélések elkerülése végett minden megkeresést és sürgötést egyenesen az igazgatóhoz expédiálják és akkor az a nagyarányú mulasztás, mely a menhelyen történt a jövőben nem fog előfordulni.

* **Temetés.** *Fleisz* Menotti, magyar államvasuti főművezető Nagyenyeden meghalt. A megboidogult földi maradványait Nagyváradra szállították, s ma délelőtt 10 órakor fogják a vasuti állomásról az olaszii sírkertben örök nyugalomra helyezni. A temetésen a nagyvárad vasutasok testületileg vesznek részt.

* **A konyári állomás kibővítése.** A debreceni—nagyvárad vasut legfogalmasabb állomása Konyár. Ennek dacára is az állomás oly szűk, hogy az utasok a legnagyobb szorultsággal sem férnek el benne. A konyári állomás miatt kérelemmel járultak a kereskedelmi miniszterhez, akitől a pályaudvar kibővítését kérték. A minisztertől tegnap érkezett le a határozat, mely szerint kötelezte a miniszter a vasutársaságot, hogy az állomást bővítse ki. A konyáriak még arra is kérték a minisztert, hogy a túl drága viteldíjat is szállítsa le. Jelenleg ugyanis Konyáról Debrecenig 1 koronát kell fizetni, míg ha az alig pár kilométernyire fekvő Hajdubagosra mennek át, onnan csak 40 fillér a viteldíj. A miniszter a kérelem eme része felett nem határozott, mert még nem időszertű.

* **Az árpádiak panaszkodnak.** A vármegye új egészségügyi köreinek beosztása ellen csaknem naponként érkeznek be felebbezések az alispánhoz. Tegnap az árpádiak panaszkodtak amiatt, hogy Árpád községet a megye törvényhatósága Nagyszalontához osztotta be, holott eddig önálló körorvosi székhely volt. Az árpádiak kérik a beosztás megváltoztatásával az árpádi körorvosi helynek továbbra való meghagyását. A nagyszalontai főszolgabíró ellene van a felebbezésben kifejtett kérelemnek, mert Árpádon sohse volt tényleg körorvos. Örökösen hirdették a pályázatot, de senki sem jelentkezett arra. Célszerűtlen volna a körorvosi helynek a fentartása, mert első sorban az nagy áldozatába kerülne a községnek, másodsorban, mert ugysem kapnának orvost.

* **Drága kölcsön.** Két pocsaji házaspár állított be tegnap az alispánhoz, ahol siralmasan mondták el, hogy ők 800 korona jelzálogkölcsönt vettek fel a görög katolikus káptalanától. A káptalan a pénzt dr Kiss Dömének adta ki, aki a költségek levonása után 330 koronát tett postára. A pénz mire Gece Mihályékhoz, a kölcsönvevőkhöz érkezett, már csak 180 korona volt, mert utközben a nagyürögdi jegyző a többi lefoglalta. Az alapsan megfogyott pénz tulajdonosai arra kérték az alispánt, hogy a lefoglalt pénz visszafizetése iránt intézkedjék, mert ők a 180 koronával nem érnek semmit. A vizsgálat deríti ki, hogy igazat mondtak-e?

* **Találtak egy munkás tarisznyát,** egy üres pénztárcát és 10 korona 42 fillért. Igazoltt tulajdonosok jelentkezhetnek a rendőrség I. sz. emelet 7. sz. szobájában.

x **Vadászok figyelmébe.** Tisztelettel értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy Rákóczy-ut Moskovits-palotában egy modern fegyverüzletet nyitottam, hol mindennemű fegyverek, revolverek és töltények kaphatók. Fegyvereket szakszerűen javítok. Ladányi József puskaműves és fegyverkereskedő. A vadászati évad vége felé közeledik. Felhívom a fegyvertartók figyelmét, hogy fegyvereiket javítás végett bizalommal hozzák műhelyembe. M. kir. löporárda. Telefon 269.

x **Néhaj főtitiztelendő Makutz Ernő** hteol. könyvtárát míg a készlet tart *olcsón* ki-árusítom. Benkő A. könyvkeres. Rákóczi-ut 10 sz.

* **Kiadó lakás a kamara épületében.** A kereskedelmi és iparkamara székházában egy 4 szoba, konyha s mellékhelyiségekből álló lakás a f. évi november 1-től kiadó.

Siessünk Radó és Kertész

női divatruházába, Kossuth-utca 2. szám,

ki lettár miatt nagy occasiót rendez, hol a következő cikkek kerülnek *olcsón eladásra.*

Mosó grenadinok, batistok, selymek, poulpinok, ruhavásznak, francia de'ainok, ruha díszek és még sok más itt fel nem sorolt cikkek. — **Most sok pénzt megtakaríthatunk,** ha menyasszonyi kelenyénket itt vesszük.

Hölgyeim!

Kelim, gobelin és Smyerna ujdonságaimra felhívom figyelmüket. Okvetlen nézzék meg. ::

TÁTRAY GUSZTÁV
Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

FLEGMAN

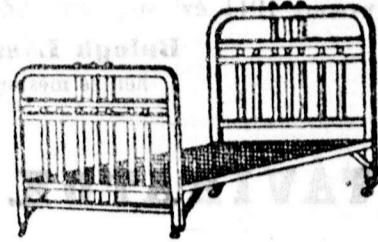
grenadinjai
a legszebbek és legjobbak.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben. ::

x **Csillár és fémáru gyártási telep:**
Nagyvárad **Iroda s raktár**
Szt. János-u. 1. **Bémer-tér 3.**
Telefon 556. Készíték a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petróleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; **villamos motor, világítási** és csen35 berendezések a legolcsóbban. Kiváló tisztelettel STERN ADOLF. 33

Vas és rézbűtor

gyári raktári

Székrenyagy 3 matracal 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekagy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca
10 sz. Telefon 636.

Igazságszolgáltatás.

Az elhagyott szerető bosszúja.

A kir. törvényszék szűnidei büntető-tanácsa páratlan, egyedül álló bűnügyben hozott tegnap ítéletet.

Szilágyi Eszternek "hívják a vádlottat, aki bestiális módon állott bosszút Ujhelyi Jánoson, akivel régebben viszonya volt.

Ujhelyi János ugyanis öt év óta szerelmét viszonyt folytatott Szilágyi Eszterrel, Berettyó-ujfalun. Ez évben azonban szakított vele, elhagyta és tudni sem akart róla többé, sőt meg is házasodott. A leány emiatt elkeseredett és elhatározta, hogy bosszút fog állani Ujhelyi Jánoson. Most, június 13-án bosszúját valóra is váltotta. Ujhelyi az éjszakai mulatozás után, részegen bandukolt hazafé. Szilágyi Eszter meglátva őt, becsalta magához, bent azután egy késsel kegyetlenül megcsonkította a volt szeretőjét.

A törvényszék Ember Géza elnöklete aiat tárgyalta az ügyet és Szilágyi Esztert két évi fegyházra ítélte.

NYILTTÉR.

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitűnő** hirtelű nevű

Fogműtermében

Özv. Dr. Deákné

Nagyvárad, Kossuth-u. 2.

Fekete Sással szemben

Nyilatkozat.

Dr Kazay Kálmán becsületstértés miatt ellenem feljelentést adott be az itteni járásbíró-sághoz, mely a tárgyalást 1911 évi augusztus hó 2-ára tűzte ki. Ezen a tárgyaláson én üzleti elfoglaltságom miatt nem jelenhettem meg. Ezen elmaradásommal kapcsolatosan a »Nagyvárad« és »Nagyvárad Napló« tegnap egy valótlan-ságokkal tele cikket hoztak, melynek személye-met sértő kitételei miatt ügyvédem útján neve-zett lapok ellen a sajtóper folyamatba tettem. Nagyvárad, 1911 évi augusztus hó 3.

Balogh László,
hentes mester.

TÁVIRATOK.

A pápa.

Róma, aug. 3.

A pápa jól töltötte az éjszakát. Nem igazak azok a hírek, hogy állapota ag-gasztó. Korán reggel kelt föl a szen-anya s munkához látott. A Vatikánban nagy az öröm.

Pozsgay Miklós és Pál Alfréd afférja.

Budapest, aug. 3.

(Saj. tud.) Pozsgay Miklós és Pál Alfréd között ma délután 4 órakor igen súlyos feltételi kard párbaj volt a Rá-kosi-féle vívóteremben. A felek négyszer csaptak össze, az első összecsapásnál mind a két fél könnyebb sebet kapott a fején. Vojnich párbajvezető segéd meg-kísérelte a felek kibékítését, ami azon-ban nem sikerült. Azután a felek még háromszor csaptak össze igen hevesen, azonban a három összecsapásnál sebe-sülés nem történt. A felek nem békül-tek ki.

A megsértett újságírók határozata.

Budapest, aug. 3.

(Saját tud.) Ma este fél 9 órakor kez-dődött az országgyűlési tudósítók érte-kezte, melynek tárgya az Angyal Jó-zsef által provokált incidens volt. Az ér-tekezleten Schiller Henrik elnökölt. Len-key Gusztáv ismertette az ügyet. Márkus Miksa határozati javaslatot nyújtott be, amelyben annak megvizsgálását indít-ványozza az értekezlet, hogy az újság-írók részéről történt közbekiáltás, amen-nyiben megállapítanak, hogy nem tört-ént, jelentsék ki a parlamenti tudósítók, hogy azzal az elégtétellel, melyet Angyal József háznagy adott, nincsennek meg-elégedve és teljes elégtételt kívánnak.

Nyomban megindították a vizsgálatot, melynek folyamán a jelenlevő újságírók becsületszavukra állították, hogy a kér-déses közbeszólásról nincsen tudomásuk. Holnap délelőtt fél 12 órakor újabb ér-tekezletet hívnak össze. Meghívták a szin-dikusokat, hogy lépjenek érintkezésbe a Ház elnökségével, s terjesszék neki elő a vizs-gálat eredményét. A szindikuszok az el-nökségnél való eredményről a holnapi értekezleten számolnak be.

REGÉNYCSARNOK.

BÖSKE

Irta SARKADI NAGY SÁNDORNÉ

(Folytatás.) 35

— Erzsikém, te most nagyon izgatott vagy, azért nem hiszel nekem s sem Andrásnak, tanu vagyok pedig arra magam is, hogy szegény fit kétségbeesve keresett s ha tehetne volna áldo-zatok árán is megszerezte volna bocsánatodat, melyet most szépséged indító okul tekintve, kénytelenül megtagadsz neki. Nyugodj meg Erzsikém s aludjál, a reggel, az álom s pihe-nés el fogják űzni rossz gondolataid.

A leányka sirva berut szeretett barátnéja karjaiba, s félóra mulva mindketten nyugodal-mas édes álomba merültek.

Déli 12 órakor heves kopogtatás ébreszti fel Maglódny Andrást nyugodt jó álmából.

— Szervusz István, de jókor ellátogattál, mondá álmosan belépő barátjának.

— Jó reggelt ügyvéd ur, nem annyira én vagyok a korai látogató, mint inkább te, a lusta fiskális, aki klienseit félig megdermedve várhatja kinn az előszobában — viszonzá nevetve gróf Bereczkey — miközben egész bizalmasan leveté magát egy kényelmes kerevetre, minden kínálás nélkül egy egyiptomi cigarettára gyuj-tott.

— Tréfán kívül kériek most, hogy siess pajtás, kelj föl, s azután beszéljünk kissé a tegnapi bál eseményeiről, én el vagyok ragad-tatva, egyszerre három leányba szerettem bele.

— No, ez érdekes, sétálj be barátnom a másik szobába, felöltözöm egy-kettőre, ellátom feleimet, s azután rendelkezésemre állok.

A gróf kétszer se mondatta magának, sietve ment át a másik szobába, nehogy ma-radásával barátját feltartóztassa, mert mint lát-szott, fontos megbeszélési valója akadt vele. Átment tehát Andrásnak csaknem fényűzéssel berendezett pipázójába, amely telve volt a leg-értékesebb ritkasággyűjtemények, keleti szőnye-gyek s szebbnél-szebb állati bőrökkel s trophaék-kal, melyeknek természetes viselőit a tulajdonos fosztott meg áfrikai utazásai alkalmával vesze-mes életűktől. Igazi főúri elegáns szoba volt ez. Kényelem szempontjából magát Bereczkey grófot, ki híres volt elpuhultsága s kényelemsze-retetéről is kielégített.

Egy félóra mulva András visszatért reá várakozó barátjához. Itt vagyok öregem, fel is öltöttem s egyuttal ezer koronát zsebre raktam.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapest

A gabonatörszén tegnap változatlan kez-det után a zárlatnál megszilárdul az irányzat. Különösen tengeri volt nagyon szilárd, miután a felmondott 219.000 mázsát mindet átveszik, buza csupán néhány fillérrel emelkedett. Kész-áru forgalom 20 000 mázsa.

Határidők zarálatata:

Áprilisi buza (1912)	—	—	11.13
Októberi buza	—	—	10.93
Októberi rozs	—	—	8.94
Októberi zab	—	—	8.02
Májusi tengeri (1912)	—	—	7.69
Juliusi tengeri	—	—	7.49
Augusztusi tengeri	—	—	7.39
Augusztusi repce	—	—	14.60

Budapesti értéktőzsde. Magyar Általános Hitelbank nagyváradai fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	—	—	835.—
Oszták hitelrészvény	—	—	659.—
Jelzálogbank	—	—	491.50
Leszámitoló és pénzváltó	—	—	568.75
Salgótarjáni köszén	—	—	673.—
Oszták államvasut részvény	—	—	749.—
Közuti vasut	—	—	777.—
Rimamurányi vasmű	—	—	693.25
Városi vasut	—	—	389.—
Beocsini cement	—	—	—

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA

2—3 középiskolát végzett fiu
nyomdász tanulónak
: : felvétetik : :
Szent László-nyomda
R.-T.-nál.

Hirdetmény.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1911. évre szóló hadmentességi díj kivé-tési lajstromok az 1883. évi 44. t.-cz. értelmében 8 napi közszemlére folyó hó 29-től VIII—7-ig bezáró-lag a városi adóhivatal 30-ik számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint azt az érde-kelték megtekinthetik és hadmentességi díjuk elleni netaláni felszólamlásukat Nagyvárad város közigazga-tási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják.
Nagyvárad, 1911. évi július hó 27-én.

Városi adóhivatal.

Fürdői menetrend.

NAGYVÁRAD—PÜSPÖKFÜRDŐ.

	reggel	d. e.	d. u.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	7 50	9 50	2 10	4 50	8 10
V.-Velece >	8 00	10 00	2 20	5 00	8 20
Rontó >	8 16	10 16	2 36	5 16	8 44
Püspökfürdő érk.	8 21	10 21	2 41	5 21	8 49

PÜSPÖKFÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Püspökfürdő ind.	8 59	10 59	3 19	5 59	9 29
Rontó >	9 04	11 04	3 24	6 04	9 34
V.-Velece >	9 17	11 19	3 37	6 17	9 47
Nagyvárad érk.	9 27	11 29	3 47	6 27	9 57

NAGYVÁRAD—FÉLIX-FÜRDŐ.

	d. e.	d. e.	d. e.	d. u.	este
Nagyvárad ind.	8 00	10 00	2 20	5 00	8 81
V.-Velece >	8 10	10 10	2 30	5 10	8 41
Rontó >	8 16	10 26	2 46	5 26	8 56
Félix-fürdő érk.	8 38	10 38	2 58	5 38	9 08

FÉLIX-FÜRDŐ—NAGYVÁRAD.

Félix-fürdő ind.	8 40	10 30	3 00	5 40	9 10
Rontó >	8 47	10 46	3 07	5 47	9 17
V.-Velece >	9 00	10 59	3 20	6 00	9 00
Nagyvárad érk.	9 10	11 09	3 30	6 10	9 40

* Csak bezárólag szeptember 15-ig közlekedik.

Nagyvárad város adóhivatalától.

10803

1911. sz.

8131

Hivatalos hirdetés.

A városi közterületek csatornázásáról és magán területeken összegyűlt csapadék és szennyvizek levezetéséről szóló 384/12412/1908. kgy. sz. szabályrendelet 37-ik §-a szerint:

A szennyvíz csatornahálózat és a csatlakozó csatornák, valamint a szennyvíz tisztító berendezés építési, fentartási és kezelési költségeinek fedezéséhez minden háztulajdonos, kinek ingatlana mentén szennyvíz-csatorna épült, évenként a nyersházbér jövedelem három százalékával köteles hozzájárulni.

Ezen csatorna építési járulék kivételénél a kincstári adó kivétel alapjául szolgáló nyers házbérbijövedelem s amennyiben új építkezés folytán az épület ideiglenes adómentességet élvez, a községi adó kivételénél megállapított nyers házbérbijövedelem szolgál alapul.

Azon épületek után, melyek külön kedvezmény folytán állandó házbéradómentesek, a csatorna-építési járulék a következő átalány szerint állapítandó meg:

1. Minden egyes olyan helyiség után, mely mint szoba, előszoba, főző, vagy mosókonyha, boltaktár, iroda, tanterem, műhely, éléskamara stb. használható, bármilyen célra is használtatik helyiségként:

a) ha a terület 50 négyszögméternél nem nagyobb 3 korona,

b) ha a terület 50 négyszögmétert meghalad 6 korona.

2. minden fürdőszoba után 3 korona,
3. a vízárnyékszék minden ülése után 3 kor.,
4. minden vizelő kagyló után 3 korona,
5. a vizelőhely minden folyómétere után 8 kor.,
6. istállóban minden állatra való egy hely után 3 korona.

Ha az istállóban több mint 10 állatra való hely volna, akkor minden állásért 2 korona fizetendő; megjegyezvén, hogy az évi összes csatorna járulék ez esetben sem lehet 30 koronánál kevesebb.

Ha az istálló bármilyen tömeges elszállítás céljaira vagy hízó jószágoknak nagyban való tartására szolgál, akkor 20 állatra való helyet meghaladó férőhely után állásonként 1 korona, de összesen legfeljebb 40 kor. fizetendő csatorna járulék gyanánt.

Egy-egy jószág részére 1.6 méter széles hely vétetik számítás alapjául.

Ezen szakaszban megállapított csatornaépítési járulék tekintet nélkül arra, hogy a ház, vagy telektulajdonos magáncsatornával bír-e s hogy csatornája a közsatornába előzőleg be volt-e kötve, évenként fizetendő.

A csatornaépítési járulék a közsatorna kiépítése után a következő naptári évnegyedre vetendő ki s a mennyiben a közsatorna egyes utcák és városrészekben épített ki, a szabályrendelet rendelkezése a kiépített csatornák mentén fekvő házak és telkekre azonnal életbe lépnek.

A csatorna építési járulékot a városi mérnöki

hivatal kimutatása alapján a városi adóhivatal veti ki, tartja nyilván, azok behajtását közadók módjára eszközözi.

A csatorna építési járulékok négy egyenlő részletben és pedig minden évnegyed első napján, tehát január, április, július és október hó 1-én esedékesek és az illető évnegyed közepéig fizetendők.

Miután a szabályrendelet a kiépített csatornák mentén fekvő ház és telektulajdonosokra nézve hatályba lépett és a csatornázási járulékot a városi mérnöki hivatal kivetette. A csatornázási járulékok 1911 évre vonatkozó ezen kivétési lajstromai f. évi augusztus hó 1—8-ig terjedő 8 napi közszemlére kitétetnek és pedig: az I-ső olasz kerületre nézve a városi adóhivatal 21. számú és a II-od oszt. újjvárosi kerületre nézve, az adóhivatal 15-ik számú szobájában.

Erről az érdekelt adózókat azzal értesítem, hogy a fent kitétt idő alatt az említett lajstromokban terhükre előírt járulékot megtekinthetik és a kivétel eleni netaláni észrevételeiket a közszemlére kitélt követő további 15 napon belül a városi adóhivatalnál beadhatják.

Megemlítem, hogy a késedelmesen beadott felszólamlásnak a behajtási eljárásra felfüggesztő hatálya nincs.

Nagy-Várad, 1911. évi július 26.

tanácsos helyett:

PÁSZTOR,

aljegyző.

A Biharmegyei Gazdák Aru és Hitelintézete Rt.
Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona.

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra. 161

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított dr. Just-féle

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben 75 százalék megtakarítást mutat fel. 40 gyertyás W o l f r a m lámpa darabja 3.60 kor. 100 gyertyásé 5 kor. 50 fillér.

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kártell áron alul.

Mindegyik izzólámpa különlegességek, fényképező-lámpák ugyancsak legolcsóbb áron kaphatók.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, izzólámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb árral mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeltes szolgáltat.

FÉLIX GYÓGYFÜRDŐ

Téli és nyári gyógyhely Nagyvárad mellett.

Európa leggazdagabb forró kénes hőforrás, víz hőfoka 50° Celsius. Gyógyjavallat fürdő alakjában, csúsz (reuma) és köszvény ellen. Női betegségeknél, idült méh és petefészkek gyulladások, méh-hurut, medencebeli sejtiszóvetlob és izzadmányoknál. Ivógyógymód alakjában, idült gyomorbántalmaknál, makacs székrekedésnél, máj és epehólyag betegségeknél, sárgaság és epeköveknél, meglepő gyógyhatás. Tükör, kád, mór, szénsav és iszap fürdők. Állandó fürdőorvos, állandó gyógytár, 350 kényelmes lakó szoba, kitűnő vendéglők, jutányos étlap-árak, elsőrendű cigányzene, vasárnaponként katonazene, tennis-pálya, gondozott sétautak 200 holdas park. Május 1-től 16 vonat közlekedik naponta. — Posta, távirat, interurbán telefon. — Curtaxe és zenedij nincs. Prospektust küld az igazgatóság.

842

ITAZ AMERICAI HŐ HULLÁM.
LEGJOBBAN VÉDEKEZHETÜNK
TARSOLY ÉS
RISZTÓ
FÜRDŐ
KÁDJAIBAN.

Sz: 2 3 4
Kor: 36- 40- 48-

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótállok.

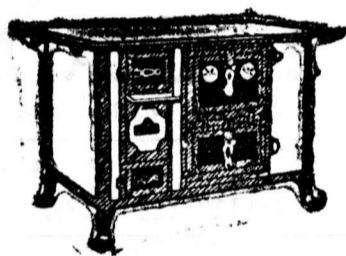
Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.
192

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Bumbera István

papi- és polgári szabó
NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR.

Ugy a helybeli mint
a megyei főtiszte-
lendő papság szál-
litója.

Helybeli és vidéki Telefon szám 869.

PÉNZT

legelőnyösebb feltételek mellett
szerez, ingatlanok adás-vétel-
nél legsikeresebben közbenjár

Biharmegyei Föld- Hitel- és Áru közvetítő

vállalat Ritoók Zsigmond-utca
2. sz. Igazságügyi pa-
lota mellett.

Dajkovits E.

fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a leg-
diszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Rákóczi-ut 5 szám, Veiszlovits-ház.

Figyeljen az árakra.

1 üveg Odol	74 kr.	1 üveg Kerpel kézfinomító	88 kr.	1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 85 kr
1 > francia szájviz	25 >	1 tégely Margit crém	40 >	1 Gillette utánzatú borotva készlet	1 > 50 >
1 > száj szagtalanító	50 >	1 > Diana crém	65 >	1 valódi serte hajkefe	70 >
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 >	1 drb Dianna szappan	65 >	1 dublé bajuszkefe	20 >
8 > Thymol	20 >	1 dob Lickner puder	88 >	1 valódi serte ruhakefe	45 >
1 > Stomatín	20 >	1 > amerikai porcellán puder	1 frt 20 >	1 körömkéfe	05 >
1 > tégely Odontin fogpaszta	55 >	1 üveg amerikai petrol	50 >	1 surolókefe óriási	20 >
1 drb Odontin betét	85 >	1 > Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt >	1 surolókefe kisebb	10 >
1 üveg Picavan	98 >	1 fekete champos	12 >	12 drb Royal angol cipő crém	96 >
1 üveg Bay Rum	85 >	1 rud rozsa Glycerin szappan	20 >	1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 >
1 > Jera violette brillantin	80 >	8 drb francia ibolya szappan	50 >	1 > cipőfényesítő flanel	20 >
1 > francia brillantin	15, 22, 35 >	1 > Kielhauser ibolya glycerin szappan	28 >	1 > Jurigatem Zománc	80 >
1 > folyékony brillantin	50 >	1 > Speick szappan	28 >	1 mtr vörös gumicső	60 >
1 > valódi dió olaj	15 >	1 > Windsor szappan	88 >	Egynegyed Ko Bronze watta	85 >
1 > > > kivonat	75 >	1 tubus kaloderma	28 >		
1 drb bajuszkötő	15, 20 85 >	1 > Beloderma kézfinomító			
		1 üvegtégely tejcrém	20 >		

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját szabónak ellátása, ha személyesen meg nem győződik az áráról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeurökben!